

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.003.02.2017
P/17/092

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/092 - Wykonywanie zadań zleconych z zakresu rejestracji osób na potrzeby kwalifikacji wojskowej i ich ewidencji.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Krzysztof Szczepaniak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/36/2017 z dnia 3 lutego 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Białogardzie, ul. Plac Wolności 16-17, 78-200 Białogard (dalej „Starostwo”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Hynda, Starosta Białogardzki ¹ . (dowód: akta kontroli str. 2)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli mimo stwierdzonych nieprawidłowości pozytywnie ocenia² działalność kontrolowanej jednostki, w latach 2015 – 2016 w zbadanym zakresie.

Podstawę do tej oceny były działania Starosty podejmowane na potrzeby kwalifikacji wojskowej przeprowadzanej w latach 2015 – 2016 na terenie powiatu białogardzkiego, o których mowa w art. 32a ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej³. Do kwalifikacji wojskowej, za przeprowadzenie, której odpowiadał Starosta stawiało się w 2015 r. i 2016 r. odpowiednio 74,5% i 78% osób podlegających temu obowiązkowi. Zapewniono odpowiednie lokale wraz z wyposażeniem niezbędnym do pracy organów uczestniczących w przeprowadzaniu kwalifikacji. Podjęto działania w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku w lokalach, właściwie zabezpieczono pomieszczenia i dokumentację po zakończeniu kwalifikacji.

Starosta nie przedstawił natomiast Wojewodzie Zachodniopomorskiemu⁴ wszystkich wymaganych informacji, o których mowa w § 13 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 listopada 2009 r. w sprawie kwalifikacji wojskowej⁵. Dane dotyczące liczby osób przewidzianych do kwalifikacji w 2015 r. ujęte w harmonogramie pracy Powiatowej Komisji Lekarskiej w Białogardzie⁶ były nierzetelne. Nie dochowano również należytej staranności przy kompletowaniu przechowywanej dokumentacji kwalifikacji wojskowej.

¹ Od 26 listopada 2014 r.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Dz.U. z 2016 poz. 1534, ze zm., dalej: „ustawa”.

⁴ Dalej: „Wojewoda”.

⁵ Dz.U. Nr 202, poz. 1566 ze zm., dalej: „rozporządzenie w sprawie kwalifikacji”.

⁶ Dalej PKL

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja kwalifikacji wojskowej.

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z obwieszczeniem Wojewody w sprawie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej na obszarze województwa zachodniopomorskiego w 2016 r., kwalifikacja wojskowa na terenie powiatu białogardzkiego przeprowadzona była od 7 do 23 marca 2016 r. W obwieszczeniu wskazano, że osoby podlegające kwalifikacji wojskowej z terenu powiatu białogardzkiego⁷, winny się stawić w Liceum Ogólnokształcącym im. Bogusława X w Białogardzie, ul. Grunwaldzka 46. W obwieszczeniu o kwalifikacji wojskowej w 2015 r. Wojewoda nie podał informacji o miejscach i terminach przeprowadzenia kwalifikacji na obszarze województwa.

Zgodnie z zatwierdzonym przez Wojewodę⁸ wojewódzkim planem kwalifikacji wojskowej na 2015 r., kwalifikacji na terenie powiatu białogardzkiego podlegało: 396 osób (od 26 do 47 dniennie), w tym 77 osób rocznika starszego. Według planu na 2016 r. kwalifikacji podlegało 407 osób (od 20 do 43 dniennie) w tym 90 mężczyzn rocznika starszego i 3 kobiety.

(dowód: akta kontroli str. 47, 56-60, 138, 147-153)

W 2015 i 2016 r. Wojewoda powoływał powiatową komisję lekarską w Białogardzie do przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej⁹, określając każdorazowo jej siedzibę¹⁰ (zgodnie z pismami Starosty z 29.12.2014 r. i 29.12.2015 r.) i zasięg terytorialny oraz terminy, w których będzie działać. W skład tej komisji:

- w 2015 r. powołano trzy osoby: przewodniczącego – lekarza chirurga; sekretarza – pracownika Starostwa oraz pracownika średniego personelu medycznego; wyznaczono także dwie osoby do zastępczego pełnienia funkcji: przewodniczącego – lekarza chirurga i lekarza internistę, jedną osobę do zastępczego pełnienia funkcji sekretarza – pracownika Starostwa oraz dwóch pracowników średniego personelu medycznego;
- w 2016 r. powołano trzy osoby: przewodniczącego – lekarza internistę; sekretarza – pracownika Starostwa oraz pracownika średniego personelu medycznego; wyznaczono także dwie osoby do zastępczego pełnienia funkcji przewodniczącego komisji – lekarza chirurga i lekarza internistę, jedną osobę do zastępczego pełnienia funkcji sekretarza – pracownika Starostwa i dwie osoby za średni personel medyczny.

(dowód: akta kontroli str. 48-55, 139-146)

Starosta, pismami z dnia 1.12.2014 r. i 9.11.2015 r. występował do burmistrzów i wójtów z obszaru powiatu białogardzkiego z prośbą o przekazanie informacji o ilości osób z rocznika podstawowego, z rocznika starszego oraz kobiet podlegających kwalifikacji, w latach 2015 i 2016.

(dowód: akta kontroli str. 36, 118)

Propozycje do planu kwalifikacji wojskowej, przeprowadzanej w 2015 r. i 2016 r. na terenie powiatu białogardzkiego, przekazane były przez Starostę (w dniach 29.12.2014 r. oraz 15.12.2015 r. i 29.12.2015 r.) do Dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie¹¹. Obejmowały one terminy i godziny urzędowania PKL, liczbę mężczyzn i kobiet¹² z poszczególnych gmin oraz miasta Białogard podlegających w danym roku kwalifikacji¹³ (według przekazanych przez Starostę danych, kwalifikacji podlegało: w 2015 r. – 416 osób, w tym 353 z rocznika 1996 i 63 z roczników starszych; w 2016 r. – 407 osób, w tym 314 z rocznika 1997 i 90 z roczników starszych oraz 3 kobiety), kandydatów do powołania do składu PKL oraz do zastępczego pełnienia funkcji w tych komisjach oraz nazwę posiadacza i adres lokalu, w którym przeprowadzana będzie kwalifikacja na terenie powiatu. W odniesieniu do kwalifikacji z 2016 r. podano liczbę osób (pięć) planowanych do zatrudnienia, w tym 4. które

⁷ Miasto Białogard oraz gminy: Białogard, Karlino i Tychowo.

⁸ Odpowiednio z 8 stycznia 2015 r. i 5 stycznia 2016 r.

⁹ Zarządzenia w sprawie powołania powiatowych komisji lekarskich oraz określenia ich siedzib i terytorialnego zasięgu działania nr 22/2015 z dnia 16 stycznia 2015 r. oraz nr 20/2016 z dnia 18 stycznia 2016 r.

¹⁰ W 2015 r. Młodzieżowy Dom Kultury, ul. Grunwaldzka 42 w Białogardzie; w 2016 r. Liceum Ogólnokształcące im. Bogusława X w Białogardzie, ul. Grunwaldzka 46.

¹¹ Dalej: „WBiz ZUW”.

¹² W 2015 r. nie przewidywano do rejestracji żadnych kobiet.

¹³ Nie podawano liczby kobiety podlegających kwalifikacji wojskowej w latach 2014-2016.

będą wprowadzać dane do ewidencji wojskowej oraz wydawać wojskowe dokumenty osobiste oraz jedną, która będzie prowadzić zajęcia świetlicowe z osobami podlegającymi kwalifikacji. Ponadto przekazano informacje wymagane w § 13 pkt 4 i 5 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji.

(dowód: akta kontroli str. 37-44, 19-127, 132-133)

W propozycjach do planu przeprowadzenia kwalifikacji w 2015 r. i 2016 r. nie przekazano Wojewodzie wyników wstępnych ustaleń co do możliwości oraz kosztów przeprowadzania badań specjalistycznych, w tym psychologicznych lub obserwacji szpitalnej osób w zakładach opieki zdrowotnej położonych na obszarze powiatu, o których mowa w § 13 pkt 1 lit. g rozporządzenia w sprawie kwalifikacji.

(dowód: akta kontroli str. 41-44, 81, 132-133)

Starosta wyjaśnił, że w 2015 r. i 2016 r. koszt ekspertyz, badań specjalistycznych, obserwacji szpitalnych określono na 500 zł. W latach wcześniejszych nie przeprowadzano badań specjalistycznych osób stawiających do kwalifikacji wojskowej (brak kosztów w tym zakresie). Starosta podał, że sprawą trudną, a właściwie niewykonalną jest określenie ilości osób, które będą w danym roku wymagały kierowania na badania specjalistyczne.

(dowód: akta kontroli str. 74, 77)

Realizując zadania z zakresu powszechnego obowiązku obrony Starosta poinformował Komendanta Powiatowego Policji w Białogardzie¹⁴ oraz Komendanta Straży Miejskiej w Białogardzie¹⁵ o działalności PKL w dniach od 23.02. do 6.03.2015 r. oraz w dniach 7-18 i 23.03.2016 r. Jednocześnie przekazał prośbę o zabezpieczenie porządku publicznego w rejonie siedziby PKL oraz przychylne traktowanie zarządzeń wójta i burmistrzów o przymusowe doprowadzenie niezdyscyplinowanych osób podlegających kwalifikacji.

(dowód: akta kontroli str. 61-62, 154)

Zgodnie z wymogami art. 32a ustawy, Starosta zapewnił lokale dla organów uczestniczących w przeprowadzaniu kwalifikacji¹⁶ wraz z wyposażeniem w przedmioty niezbędne przy wprowadzaniu do ewidencji wojskowej danych osób stawiających się do kwalifikacji. Zapewnił również porządek w tych lokalach oraz zabezpieczenie pomieszczeń i dokumentacji po zakończeniu urzędowania organów uczestniczących w przeprowadzaniu kwalifikacji. Starosta zawarł dwa porozumienia na udostępnienie pomieszczeń wraz z niezbędnym wyposażeniem na potrzeby pracy PKL: w 2015 r. w budynku MDK przy ulicy Grunwaldzkiej 42 w Białogardzie¹⁷ oraz w 2016 r. w budynku hali sportowej położonym przy ul. Grunwaldzkiej 46 w Białogardzie¹⁸. Każdorazowo dodatkowe wyposażenie medyczne¹⁹ i administracyjne²⁰, materiały biurowe wykorzystywane przez PKL oraz środki higieny w sanitariatach zapewniał Starosta.

Wg wyjaśnień złożonych przez odpowiedzialnego w Starostwie za organizację i przeprowadzenie kwalifikacji na terenie powiatu, Inspektora ds. zarządzania kryzysowego i spraw obronnych w Wydziale Zarządzania Kryzysowego i Gotowości Cywilnej²¹, zgodnie z powyższymi umowami, na potrzeby kwalifikacji wojskowej zapewniono:

- w 2015 r. (Młodzieżowy Dom Kultury w Białogardzie):

¹⁴ Pismo z 13.02.2015 r. oraz z 21.01.2016 r.

¹⁵ Tylko w 2015 r., uchwałą Nr VI/33/2015 Rady Miejskiej Białogardu z 25 marca 2015 r. rozwiązano Straż Miejską w Białogardzie z dniem 30 kwietnia 2015 r.

¹⁶ Dla wójta lub burmistrza, powiatowej komisji lekarskiej i wojskowego komendanta uzupełnień wraz z wyposażeniem oraz przedmioty niezbędne do pracy tych organów, a także pomieszczenia wraz z wyposażeniem, niezbędne przy wprowadzaniu danych do ewidencji wojskowej osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej

¹⁷ Porozumienie z 9.02.2015 r. pomiędzy powiatem białogardzkim a Młodzieżowym Domem Kultury w Białogardzie. Należność z tytułu udostępnienia pomieszczeń w kwocie 2.500,00 zł wraz z kosztami mediów oraz sprzątnięciem pomieszczeń.

¹⁸ Porozumienie z 15.12.2015 r. pomiędzy powiatem białogardzkim a Liceum Ogólnokształcącym im. Bogusława X w Białogardzie. Należność z tytułu udostępnienia pomieszczeń w kwocie 5.000,00 zł wraz z kosztami energii, wody, odbioru nieczystości stałych i płynnych oraz sprzątnięciem pomieszczeń.

¹⁹ W tym: 1 kozetka, 4 parawany, 1 wagę, 1 przyrząd do pomiaru wzrostu, tablic okulistyczne, 1 stetoskop, 1 ciśnieniomierz, 3 fartuchy lekarskie.

²⁰ Tj. 1 laptop, 1 drukarka.

²¹ Dalej: „Inspektor ds. obronnych”.

- a) świetlicę o pow. 100,8 m² wraz z wyposażeniem w 14 stołów, 50 krzeseł, telewizor, odtwarzacz DVD, wieszaki na ubrania, w tym stanowisko dla świetlicowego,
- b) pomieszczenie dla PKL o pow. 18,4 m² wyposażone w 5 stołów, 10 krzeseł i wieszak na ubrania, w którym utworzono stanowisko pracy dla przewodniczącego PKL, stanowisko pracy dla sekretarza PKL oraz stanowisko pracy średniego personelu medycznego,
- c) pomieszczenie dla osób wykonujących czynności, o których mowa w art. 32, ust.1 pkt 2 ustawy (zwanych dalej pisarzami) o pow. 30,7 m² wyposażone w 5 stołów, 10 krzeseł, w którym utworzono 3 stanowiska pisarzy dokumentacji ewidencji wojskowej w formie pisemnej, 1 stanowisko dla pisarza dokumentacji w formie elektronicznej, 1 stanowisko dla przedstawiciela burmistrza (wójta) oraz 1 stanowisko dla przedstawiciela WKU i sanitariaty.

- w 2016 r. (Liceum Ogólnokształcące w Białogardzie):

- a) sala konferencyjna o pow. 70,04 m² wykorzystana jako świetlica wyposażona w 18 ław szkolnych, 50 krzeseł składanych, telewizor, odtwarzacz DVD, w której utworzono 1 stanowisko dla świetlicowego oraz punkt przygotowania herbaty,
- b) pomieszczenie dla PKL o pow. 17,95 m² wyposażone w 3 ławy szkolne, 1 stolik pod komputer, 5 krzeseł składanych, w którym utworzono stanowisko pracy dla przewodniczącego PKL, stanowisko pracy dla sekretarza PKL oraz stanowisko pracy średniego personelu medycznego,
- c) pomieszczenie dla pisarzy (o pow. 18,38 m² wyposażone w 5 stołów, 10 krzeseł, w którym utworzono 3 stanowiska pisarzy dokumentacji ewidencji wojskowej w formie pisemnej oraz 1 stanowisko dla pisarza dokumentacji w formie elektronicznej) i sanitariaty.

(dowód: akta kontroli str. 84-85, 274-275, 362-363)

Dokumentacja zawierająca: księgę orzeczeń lekarskich, gminne listy osób, o których mowa w § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji oraz akta orzeczeń komisji lekarskich, przechowywana była w szafie zamykanej na klucz, znajdującej się w pomieszczeniu, do którego wejście zabezpieczono drzwiami przeciwwłamaniowymi zamykanymi na dwa zamki.

(dowód: akta kontroli str. 111-115)

Zgodnie z § 24 ust.1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 listopada 2009 r. w sprawie komisji lekarskich orzekających o stopniu zdolności do czynnej służby wojskowej osób stawiających się do kwalifikacji²², Starosta zapewnił obsługę administracyjną PKL.

Uchwałami Nr XVIII/164/2004²³ oraz Nr XIV/89/2015²⁴ Rada Powiatu Białogardzkiego wyraziła zgodę na przyjęcie do realizacji zadań wynikających z art. 30 ust. 4 ustawy, w formie porozumienia (z 21.12.2004 r. oraz z 18.01.2016 r.) od Wojewody, polegających na zleceniu podmiotom leczniczym przeprowadzenia na potrzeby PKL badań specjalistycznych, w tym psychologicznych oraz obserwacji szpitalnej osób stawiających się do kwalifikacji. Na wykonywanie specjalistycznych badań lekarskich w związku z działalnością PKL w 2015 r. Zarząd Powiatu zawarł stosowną umowę 9.02.2015 r. z Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej „FOLK-MED.” Sp. z o.o. w Białogardzie²⁵ oraz 2. umowy w 2016 r. zawarte z Regionalnym Szpitalem w Kołobrzegu²⁶ oraz Centrum Dializa Sp. z o.o. Szpital Białogard²⁷.

(dowód: akta kontroli str. 134-137, 155-165)

²² Dz.U. z 2013 r. poz. 735, dalej: „rozporządzenie w sprawie komisji lekarskich”.

²³ Uchwała Nr XVIII/164/04 Rady Powiatu w Białogardzie z dnia 26 sierpnia 2004 r. w sprawie przyjęcia przez Powiat Białogardzki zadania z zakresu administracji rządowej związanych z przeprowadzeniem badań specjalistycznych i obserwacji szpitalnej poborowych dla potrzeb Powiatowej Komisji Lekarskiej.

²⁴ Uchwała Nr XIV/89/2015 Rady Powiatu w Białogardzie z dnia 28 grudnia 2015 r. w sprawie powierzenia niektórych zadań z zakresu administracji rządowej związanych z przeprowadzeniem badań specjalistycznych, w tym psychologicznych oraz obserwacji szpitalnej osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej na potrzeby powiatowej komisji lekarskiej.

²⁵ Umowa z 9.02.2015 r. w sprawie wykonywania specjalistycznych badań lekarskich w związku z działalnością PKL. Umowa nie regulowała stawek wynagrodzenia za przeprowadzone badania.

²⁶ Umowa z 19.02.2016 r. zawarta na okres od 7.03.2016 r. do 23.03.2016 r. w zakresie badań okulistycznych, kardiologicznych, EKG, echa serca, laryngologicznych, neurologicznych, urologicznych, ortopedycznych, pulmonologicznych, psychiatrycznych, ginekologicznych, RTG, USG i laboratoryjnych. W umowie ustalono ryczałtową stawkę za jednego przebadanego w wysokości 120,00 zł.

²⁷ Umowa z 22.02.2016 r. zawarta na okres od 7 do 18 marca oraz w dniu dodatkowym 23 marca 2016 r. w zakresie wykonywania specjalistycznych badań lekarskich: ortopedycznych, psychologicznych, RTG, USG i laboratoryjnych. W umowie ustalono ryczałtową stawkę od jednego przebadanego za każde wykonane specjalistyczne badanie lekarskie i laboratoryjne w wysokości 120,00 zł.

W związku z kwalifikacją wojskową przeprowadzaną w powiecie białogardzkim, Starosta zorganizował 29.02.2016 r. naradę instruktażowo - szkoleniową, w której uczestniczyli pracownicy odpowiedzialni merytorycznie za kwalifikację na terenie miast i gmin powiatu białogardzkiego, sekretarz PKL, osoby wykonujące czynności, o których mowa w art. 32. ust 1 pkt 2 ustawy (zwani dalej pisarzami) oraz przedstawiciel WKU.

(dowód: akta kontroli str. 191-197)

Na wykonywanie usług polegających na rejestracji osób podczas kwalifikacji w 2015 r. Starosta w dniu 9 lutego 2015 r. zawarł pięć umów zlecenia. Zakres przedmiotowy czterech umów obejmował wykonywanie „usługi rejestracji osób podlegających kwalifikacji wojskowej w 2015 r.” oraz jednej na „prowadzeniu zajęć świetlicowych z osobami podlegającymi kwalifikacji wojskowej”. W czterech umowach ustalono, że za wykonaną usługę zleceniobiorca otrzyma wynagrodzenie w kwocie 1.450 zł brutto, a w jednym przypadku 1.550 zł (osoba dodatkowo sprawowała nadzór merytoryczny nad prawidłowością wykonywania obowiązków przez pisarzy). Umowy zostały zawarte na okres od 23 lutego do 6 marca 2015 r. Zleceniobiorcy w dniu 6 marca 2015 r. wystawili odrębne rachunki za rejestrację osób podlegających kwalifikacji”. Zapłata wynagrodzenia nastąpiła 6.03.2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 217-246)

Starosta w dniu 8 stycznia 2016 r. zawarł cztery umowy zlecenia z trzema osobami na wykonanie usługi rejestracji osób podlegających kwalifikacji wojskowej w 2016 r.²⁸ oraz jedną umowę z osobą na prowadzenie zajęć świetlicowych z osobami podlegającymi kwalifikacji wojskowej. Pracę czwartego pisarza wykonywały 2 osoby, jedna w okresie od 7 marca do 11 marca 2016 r. na podstawie umowy z 22 lutego 2016 r. a druga w okresie od 14 do 18 marca oraz w dniu dodatkowym 23 marca 2016 r. na podstawie umowy z 10 marca 2016 r. Za wykonanie usług objętych umowami ustalono wynagrodzenie w wysokości 1.450 zł²⁹ na podstawie rachunku wystawionego przez zleceniobiorcę. Umowy zostały zawarte na okres trwania kwalifikacji od 7 do 18 marca oraz w dniu dodatkowym 23 marca 2016 r. Za wykonanie prac przy kwalifikacji wojskowej 2016 r. zleceniobiorcy w dniu 18 marca 2016 r. wystawili odrębne rachunki. Zapłata wynagrodzenia nastąpiła 24.03.2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 301-334)

Naczelnik Wydziału Zarządzania Kryzysowego wyjaśnił, że „co roku przed rozpoczęciem kwalifikacji wojskowej, przedstawiciel WKU szkolił osoby wykonujące prace związane m.in. z wprowadzaniem danych do ewidencji wojskowej i wydawaniem wojskowych dokumentów osobistych. Osoby szkolone były zgodnie z dokumentacją WKU, która znajduje się w jej posiadaniu. Szkolenia odbywały się w udostępnionych przez Starostę pomieszczeniach”.

(dowód: akta kontroli str. 110)

Zleceniobiorcom wykonującym prace związane m.in. z wprowadzaniem danych do ewidencji wojskowej i wydawaniem wojskowych dokumentów osobistych osobom zgłaszającym się do kwalifikacji wojskowej³⁰, Wojskowy Komendant Uzupełnień w Kołobrzegu wydał pisemne upoważnienia do przetwarzania danych osobowych.

Inspektor ds. obronnych wyjaśnił, że osoby zatrudnione do prac związanych z wprowadzaniem danych do ewidencji wojskowej w latach 2015 - 2016 posiadały pisemne upoważnienia Wojskowego Komendanta Uzupełnień. Upoważnienia każdorazowo były sprawdzane przez sekretarza PKL w Białogardzie. Kopie tych upoważnień nie zostały dołączone do dokumentacji zawartej w teczkach w latach 2015-2016.

(dowód: akta kontroli str. 82-98)

W sprawie nadzoru sprawowanego przez Wojskowego Komendanta Uzupełnień w Kołobrzegu, inspektor ds. obronnych wyjaśnił, że nadzór w czasie kwalifikacji w latach 2015-2016 prowadzony był poprzez skierowanie do prac związanych z kwalifikacją przedstawiciela WKU, którego upoważnił rozkazem nr 44/2016 z dnia 4 marca 2016 r. do

²⁸ Dalej: „pisarze”. Jedno stanowisko pisarza objęte było dwoma umowami, jedną z 22 lutego 2016 r. za okres od 7 marca do 11 marca 2016 r., druga z 10 marca 2016 r. za okres od 14 do 18 marca oraz w dniu dodatkowym 23 marca 2016 r.

²⁹ Na stanowisku 4 pisarza za okres od 7 do 11 marca wynagrodzenie 650 zł, oraz za okres od 14 do 18 marca + dodatkowo 23 marca wynagrodzenie 800 zł.

³⁰ W latach 2015 – 2016 prace te wykonywały każdorazowo cztery osoby.

czynności ustawowo przypisanych WKU, związanych z założeniem ewidencji wojskowej osób podlegających kwalifikacji i przetwarzaniem danych gromadzonych w tej ewidencji.

(dowód: akta kontroli str. 86)

W wyniku przeprowadzonej kwalifikacji wojskowej w 2015 r. stawiło się 258 mężczyzn z rocznika podstawowego (88,9% z liczby 290 mężczyzn rocznika podstawowego podlegających kwalifikacji) oraz 16 mężczyzn roczników starszych (21,9% z liczby 73 mężczyzn podlegających kwalifikacji), łącznie 274 osoby. Do kwalifikacji nie stawiło się 32 mężczyzn rocznika podstawowego (8 usprawiedliwionych) i 57 mężczyzn roczników starszych (12 usprawiedliwionych). Łącznie w 2015 r. bez usprawiedliwienia nie stawiło się 71 osób (19,6% z liczby 363 osób objętych obowiązkiem stawiennictwa³¹). Kwalifikacją w 2015 r. nie objęto kobiet. Wobec uchylających się od stawiennictwa do kwalifikacji, w stosunku do 59 osób zarządzono przymusowe doprowadzenie przez Policję, z tego doprowadzono 14 osób. W ramach działalności PKL nie skierowano żadnej osoby na badania specjalistyczne. Przewodniczący PKL nie przedstawił wniosków, opinii ani uwag dotyczących ewentualnych zmian w organizacji i przeprowadzeniu kwalifikacji wojskowej.

(dowód: akta kontroli str. 63-72)

W 2016 r. obowiązkowi stawiennictwa do kwalifikacji podlegało 291 mężczyzn rocznika podstawowego, 87 mężczyzn roczników starszych oraz 2 kobiety. Stawiło się łącznie 295 mężczyzn (78% ogółu) w tym 272 rocznika podstawowego (93,5%) oraz 23 osoby roczników starszych (26,4%). Do kwalifikacji nie stawiło się łącznie 83 mężczyzn, tj. 22% ogółu, w tym 19 rocznika podstawowego (6,5%) oraz 64 mężczyzn roczników starszych (73,6%). Bez usprawiedliwienia nie stawiło się 74 osoby (89,1%), w tym 56 mężczyzn roczników starszych i 18 rocznika podstawowego. W 2016 r. objęto kwalifikacją 2 kobiety, ponadto na ochotnika zgłosiła się 1 osoba (kobieta). Wobec uchylających się od stawiennictwa do kwalifikacji, w stosunku do 56 osób zarządzono przymusowe doprowadzenie przez Policję, z tego doprowadzono 3 osoby, a 3 osoby zgłosiły się bez konieczności ich doprowadzania.

W ramach działalności PKL nie skierowano żadnej osoby na badania specjalistyczne.

(dowód: akta kontroli str. 172-181, 187)

Przewodniczący PKL nie przedstawił opinii ani uwag dotyczących ewentualnych zmian w organizacji i przeprowadzeniu kwalifikacji wojskowej. W sprawozdaniu z kwalifikacji wojskowej przeprowadzonej w roku 2016 zawarł wniosek o zakup tablicy podświetlanej do badań wzroku oraz 2 dodatkowych banerów reklamowych. Zamówienie na tablicę okulistyczną złożono 23.02.2017 r. a zgodnie z wyjaśnieniami Naczelnika Wydziału, banery miały być zamówione w najbliższym czasie, po przeprowadzeniu rozeznania cenowego.

(dowód: akta kontroli str. 63-68, 172-181, 201-204)

W odniesieniu do 106 osób o nieuregulowanym stosunku do kwalifikacji³² (56 osób z terenu Miasta Białogard, 28 osób z terenu Gminy Białogard, 13 osób z terenu Gminy Tychowo oraz 9 osób z terenu gminy Karlino), Wojskowy Komendant Uzupełnień w Kołobrzegu, w informacji złożonej w toku kontroli podał, że nie prowadził działań w celu skutecznego wykonania obowiązku stawienia tych osób podając, że obowiązek ustalenia miejsca pobytu oraz przyczyn niedopełnienia obowiązku zgłoszenia się do rejestracji należy do wójta lub burmistrza. Osobom podlegającym obowiązkowi czynnej służby wojskowej, które nie stawiły się do kwalifikacji, Komendant WKU nie wydawał zgody na wyjazd i pobyt poza granicami kraju. Wojskowy Komendant Uzupełnień nie zakładał i nie prowadził kart poszukiwania w stosunku do osób, które nie stawiły się do kwalifikacji³³.

(dowód: akta kontroli str. 414-427)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W harmonogramie pracy PKL w 2015 roku z 29.12.2014 r., przekazanym m.in. do WBiK ZUW wykazano, że przewidywana liczba osób do kwalifikacji wojskowej z miasta Białogard wynosiła 169 osób, (130 z rocznika podstawowego oraz 39 osób z roczników

³¹ Wykazanych w sprawozdaniu przewodniczącego PKL z 12.05.2015 r.

³² Stan na 1 marca 2017 r.

³³ Kompetencja w tym zakresie przysługuje Komendantowi w razie ogłoszenia mobilizacji lub w czasie wojny.

starszych), z Miasta Tychowo 85 osób (73 z rocznika podstawowego oraz 12 osób z roczników starszych), z Miasta Karlino 99 osób (87 z rocznika podstawowego oraz 12 osób z roczników starszych) oraz 63 osoby z Gminy Białogard (wszystkie z rocznika podstawowego). W informacji przekazanej 9.12.2014 r. z Urzędu Miasta Białogard podano, że kwalifikacji podlegało 191 osób, tj. o 22 więcej niż wykazano w harmonogramie. W informacji przekazanej 12.12.2014 r. z Urzędu Miejskiego w Karlinie podano, że kwalifikacji podlegały 63 osoby, tj. o 36 mniej niż w harmonogramie.

(dowód: akta kontroli str. 37-43)

Inspektor ds. Obronnych wyjaśnił, że liczbę osób przewidzianych do kwalifikacji podano na podstawie wydruków komputerowych i nie skonfrontowano ich z rejestrami osób podlegających rejestracji oraz wykazami osób o nieuregulowanym stosunku do powszechnego obowiązku obrony, w tym skreślonych bądź dopisanych. Uzupełniony harmonogram przekazano 7.01.2015 r. do WBiZK.

(dowód: akta kontroli str. 102-105)

2. Wbrew wymogom określonym w §13 pkt 1 lit. d rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nie przekazano Wojewodzie w ramach propozycji do planu kwalifikacji informacji dotyczących liczby osób z poszczególnych gmin (miast i gmin) powiatu białogardzkiego wzywanych w każdym dniu do kwalifikacji wojskowej w 2015 i w 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 41-43)

Starosta wyjaśnił, że „przyjęto, że poinformowanie wojewody o przewidywanej liczbie osób w kontekście przewidywanych na tą ilość dni spełnia ten wymóg.”

(dowód: akta kontroli str. 74, 77)

Zgodnie z treścią cyt. wyżej rozporządzenia w sprawie kwalifikacji wojskowej, Starosta został zobowiązany do przedstawienia liczby osób wzywanych w każdym dniu do kwalifikacji. Przedstawione dane w propozycjach do planu przeprowadzenia kwalifikacji, odnoszą się do ogólnej liczby osób wzywanych w przewidzianym zakresie dni bez zachowania wymaganej cyt. przepisami szczegółowości do jednego dnia.

3. Wbrew wymogom określonym w § 13 pkt 4 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nie przekazano Wojewodzie informacji dotyczących sposobu zapewnienia w 2015 r. lokali dla organów uczestniczących w przeprowadzeniu kwalifikacji, wyposażenia lokali w przedmioty niezbędne do ich pracy, zapewnienia porządku i bezpieczeństwa podczas przeprowadzania czynności, oraz zabezpieczenia pomieszczeń i dokumentacji po zakończeniu urzędowania organów przeprowadzających kwalifikację.

(dowód: akta kontroli str. 41-44)

Starosta wyjaśnił, że w 2015 r. mylnie przyjęto, że dane, o które zwrócił się Wojewoda³⁴ wyczerpują zakres danych, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie kwalifikacji.

(dowód: akta kontroli str. 34-35, 74-75, 77-78)

4. Dokumentacja kwalifikacji wojskowej przechowywana w pomieszczeniu Wydziału, wbrew wymogom § 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji była niekompletna. W toku oględzin stwierdzono, że w dokumentacji kwalifikacji za 2015 r. nie zawarto listy stawiennictwa osób rocznika podstawowego sporządzonej przez Wójta Gminy Białogard. Istniejący rejestr 64. mężczyzn urodzonych w 1996 r. nie został sporządzony przez Wójta, tj. nie posiadał oznaczeń, jakiej gminy dotyczy, jak również nie zawierał podpisu żadnej upoważnionej osoby. Dokumentacja kwalifikacji za 2016 r. nie zawierała również list stawiennictwa osób rocznika starszego z terenu Gminy Białogard oraz listy kobiet. Wg wojewódzkiego planu kwalifikacji wojskowej na 2016 rok dla terenu Gminy Białogard przewidywano rejestrację 24 osób rocznika starszego oraz 1 kobiety.

(dowód: akta kontroli str. 111-115)

³⁴ Pismo z 24.11.2014 r. w sprawie przesłania danych o składzie osobowym PKL, siedziby PKL (miejsce, adres, nr telefonu, fax), ilość mężczyzn podlegających kwalifikacji wojskowej, ilość kobiet przewidywana do wezwania, terminarz zgłaszania się osób podlegających kwalifikacji wojskowej z poszczególnych gmin, czas trwania kwalifikacji wojskowej, liczb osób zatrudnionych na podstawie art. 32a ust. 1 ustawy, imię, nazwisko, stanowisko i nr telefonu pracownika starostwa bezpośrednio odpowiedzialnego za przygotowanie i przeprowadzenie kwalifikacji wojskowej.

Inspektor ds. Obronności wyjaśnił, że przez niedopatrzenie nie zauważył, że nie dostarczono brakujących list a istniejąca lista nie zawiera wymaganych podpisów. Listy stawiennictwa osób rocznika podstawowego z Gminy Białogard zostały dołączone do dokumentacji pomocniczej Sekretarza PKL i 15.02.2017 r. załączono do dokumentacji dotyczącej organizacji kwalifikacji 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 100-101)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Finansowanie zadań związanych z kwalifikacją wojskową

Opis stanu faktycznego

Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej dotyczące powszechnego obowiązku obrony finansowane były zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi.

Zgodnie z planem dotacji celowych ustalonym przez Wojewodę, dotacja celowa dla powiatu białogardzkiego (w rozdziale 75045 – kwalifikacja wojskowa) wynosiła po 20.500 zł w 2015 r. i 2016 r. (co roku 20.000 zł w § 2110 – dotacje celowe przekazane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat i 500 zł w § 2120 – dotacje celowe przekazane z budżetu państwa na zadania bieżące realizowane przez powiat na podstawie porozumień z organami administracji publicznej).

(dowód: akta kontroli str. 302-303, 307)

Środki dotacji celowej wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem w 2015 r. w kwocie 15.274 zł i w 2016 r. – 19.603 zł, tj. na cele i zadania wynikające z ustawy oraz rozporządzeń wykonawczych wydanych na jej podstawie. Wydatki rzeczowe obejmujące zakup usług, materiałów, wyposażenia oraz wynagrodzeń bezosobowych związane były bezpośrednio z przeprowadzaniem kwalifikacji. W rozliczeniu otrzymanej dotacji w poszczególnych latach wykazano:

- 2015 r. w dziale 750, rozdziale 75045 na zadania zlecone wydatkowano 249,26 zł w § 4110 – składki na ubezpieczenie społeczne, 11.550 zł w § 4170 – wynagrodzenia bezosobowe, 774,36 zł w § 4210 – zakup materiałów i wyposażenia, 200,74 zł w § 4300 – zakup usług pozostałych oraz 2.500 zł w § 4400 - opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, (na zadania powierzone - badania specjalistyczne, nie wydatkowano dotacji);

- 2016 r. w dziale 750, rozdziale 75045 na zadania zlecone wydatkowano 386,78 zł w § 4110 – składki na ubezpieczenie społeczne, 11.870 zł w § 4170 – wynagrodzenia bezosobowe, 2.159,62 zł w § 4210 – zakup materiałów i wyposażenia, 76,17 zł w § 4220 zł – zakup środków żywności, 110,70 zł w § 4300 – zakup usług pozostałych³⁵ oraz 5.000 zł w § 4400 - opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale; (na zadania powierzone - badania specjalistyczne, nie wydatkowano środków dotacji).

(dowód: akta kontroli str. 69-72, 178-181, 378-383)

Wysokość kwot dodatkowego wynagrodzenia osób wchodzących w skład komisji lekarskich oraz pracowników średniego personelu medycznego, wyznaczonych do PKL orzekających o stopniu zdolności do czynnej służby wojskowej osób stawiających się do kwalifikacji była zgodna ze stawkami ustalonymi przez Wojewodę Zachodniopomorskiego³⁶ i obliczana była jako iloczyn liczby posiedzeń, w których brali udział oraz:

- dla przewodniczącego komisji lekarskiej – kwoty 200 zł;
- dla sekretarza komisji lekarskiej – kwoty 120 zł;
- dla pracownika średniego personelu medycznego - kwoty 100 zł.

(dowód: akta kontroli str. 49, 140)

³⁵ Druk książki orzeczeń lekarskich.

³⁶ W § 5 zarządzenia nr 22/2015 Wojewody Zachodniopomorskiego z 16.01.2015 r. oraz w § 5 zarządzenia nr 20/2016 Wojewody Zachodniopomorskiego z 18.01.2016 r. w sprawie powołania powiatowych komisji lekarskich oraz określenia ich siedzib i terytorialnego zasięgu.

Osobom wchodzącym w skład PKL określających zdolność do czynnej służby wojskowej osób stawiających się do kwalifikacji, Starosta wypłacił dodatkowe wynagrodzenie za pracę³⁷, w następujących wysokościach:

- 4.200 zł w 2015 r., w tym przewodniczącemu PKL (za 10 posiedzeń) – 2.000 zł, sekretarzowi PKL (za 10 posiedzeń) – 1.200 zł i dla pracownika średniego personelu medycznego (za 10 posiedzeń) 1.000 zł;
- 4.620 zł w 2016 r. w tym przewodniczącemu PKL (za 11 posiedzeń) – 2.200 zł, sekretarzowi PKL (za 11 posiedzeń) – 1.320 zł, dla pracownika średniego personelu medycznego i osoby pełniącej tę funkcję zastępczo (za 4 i 7 posiedzeń) odpowiednio 400 zł i 700 zł.

(dowód: akta kontroli str. 244-246, 329-334)

Lekarzom wchodzącym w skład komisji oraz pracownikom średniego personelu medycznego, wyznaczonym do tej komisji, na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy, wypłacono dodatkowe wynagrodzenia za pracę związaną z określaniem zdolności do czynnej służby wojskowej. Lekarz wchodzący w skład PKL prowadził prywatną praktykę lekarską, a osoby będące pracownikami średniego personelu medycznego w czasie prowadzenia kwalifikacji znajdowały się na urloпах wypoczynkowych.

(dowód: akta kontroli str. 248-255)

Ze środków dotacji celowej otrzymanej na realizację zadań zleconych w zakresie kwalifikacji realizowanych przez powiat wypłacono wynagrodzenia za wykonywanie prac związanych z wprowadzaniem danych do ewidencji wojskowej osób stawiających się do kwalifikacji i wydawaniem wojskowych dokumentów osobistych oraz prowadzeniem zajęć z osobami zgłaszającymi się do kwalifikacji. Wynosiły one:

- 7.350 zł w 2015 r. łącznie dla pięciu osób, w tym 5.900 zł dla czterech³⁸ osób, które wykonywały prace związane z wprowadzaniem danych do ewidencji wojskowej i wypełnianiem książeczek wojskowych i dokumentacji ewidencji wojskowej 274 osób, które stawiały się do kwalifikacji oraz 1.450 zł dla osoby prowadzącej zajęcia świetlicowe dla tych osób;
- 7.250 zł w 2016 r. łącznie dla sześciu osób, w tym 5.800 zł dla pięciu³⁹ osób, które wprowadzały dane do ewidencji wojskowej i wypełniały książeczki wojskowe oraz dokumentację ewidencji wojskowej 298 osób, które stawiały się do kwalifikacji i 1.450 zł dla osoby prowadzącej zajęcia świetlicowe z tymi osobami.

Ze środków dotacji celowej otrzymanych od Wojewody nie były finansowane wynagrodzenie innych osób niż członków PKL, osób zatrudnianych do prac związanych z wprowadzaniem danych do ewidencji wojskowej oraz prowadzeniem zajęć z osobami stawiającymi się do kwalifikacji.

(dowód: akta kontroli str. 219-243, 301-328)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwaga dotycząca
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że wynagrodzenia osób wchodzących w skład PKL zostały wypłacone przez Starostwo mimo braku odpowiedniego porozumienia⁴⁰, o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym⁴¹ oraz art. 20 ust. 1 i 2 ustawy z 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie⁴². Zgodnie z art. 30 ust. 5 ustawy, m.in. koszty wynagrodzeń za udział w pracach komisji lekarskich (w tym dodatkowego wynagrodzenia) pokrywa się z budżetu państwa, z części którą dysponuje wojewoda. Z kolei zakres zleconych zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących przygotowania i przeprowadzenia kwalifikacji, które realizuje starosta określa art. 32a

³⁷ Ze środków dotacji celowej przeznaczonej na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat (rozdział 75045, § 2120).

³⁸ 3 osoby po 1.450 zł oraz 1 osoba 1.550 zł (dodatkowo sprawowała nadzór na pisarzami) za 10 dni, w których urzędowała Powiatowa Komisja w Białogardzie.

³⁹ Na jednym stanowisku pisarza zamiennie 2 osoby z wynagrodzeniem 650 jedna i 800 zł druga osoba, oraz 3 osoby po 1.450 zł za 11 dni, w których urzędowała PKL..

⁴⁰ Podobnie jak np. porozumienie zawarte w dniu 19 listopada 2015 r. pomiędzy Wojewodą Świętokrzyskim a Zarządem Powiatu Sandomierskiego (Dz.U. Województwa Świętokrzyskiego z 2015 r. poz. 3384).

⁴¹ Dz.U. z 2016 r. poz. 814, ze zm.

⁴² Dz.U. z 2015 r. poz. 525 ze zm.

ustawy. Do zadań tych nie należy wypłata wynagrodzeń dla osób wchodzących w skład powiatowej komisji lekarskiej. Zawarte dotychczas przez Powiat Białogardzki oraz Wojewodę porozumienia w sprawie przejęcia zadań z zakresu administracji rządowej dotyczących powszechnego obowiązku obrony obejmowały tymczasem wyłącznie: zawieranie i podpisywanie umów z podmiotami leczniczymi, pokrywanie kosztów badań specjalistycznych oraz rozliczanie przyznanej dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 69-72, 108-110, 134-137, 178-181)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴³, wnosi o:

1. Przechowywanie kompletnej dokumentacji kwalifikacji wojskowej, w tym zawierającej wymagany komplet gminnych list sporządzonych przez odpowiednie organy.
2. Przedstawianie Wojewodzie wraz z propozycjami do planu przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej rzetelnych danych i informacji, w tym dotyczących liczby osób z poszczególnych gmin (miast i gmin) powiatu białogardzkiego wzywanych w każdym dniu do kwalifikacji wojskowej oraz danych wymaganych § 13 pkt 4 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia 11 kwietnia 2017 r.

Kontroler
Krzysztof Szczepaniak
główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

.....
podpis

.....
podpis

⁴³ Dz.U. z 2017 r. poz. 524.